O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI HUZURIDAGI
OLIY ATTESTATSIYA
KOMISSIYASI

100047, Toshkent sh., Y. G‘ulomov ko‘chasi, 70
Tel.: (71) 233-28-83. Fax: (71) 233-06-47
e-mail: info@oak.uz https://oak.uz

SUPREME ATTESTATION
COMMISSION
AT THE MINISTRY OF HIGHER
EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATIONS
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

70, Y. Gulomov str., Tashkent, 100047
Tel.: (71) 233-28-83. Fax: (71) 233-06-47
e-mail: info@oak.uz https://oak.uz

Javob qaytarganda shu № ko‘rsatilsin
When you answer show this №

№01-06/375/27 «31» 1 2026 y.

Қўқон давлат университетига

PhD.03/2025.27.12.K/T.34.03 рақамли илмий кенгашга

Олий аттестация комиссияси 2026 йил 8 январдаги 28/01-сонли хатга жавобан 02.00.09 – «Товарлар кимёси», 02.00.11 – «Коллоид ва мембрана кимёси», 13.00.02 – «Таълим ва тарбия назарияси ва методикаси» ихтисосликлари бўйича малакавий имтиҳон дастури ва имтиҳон қабул қилиш комиссияси таркиби маъқулланганини ҳамда етакчи ташкилотлар рўйхати иловага мувофиқ тасдиқланганини маълум қилади.

Илова: 7 варақ, 3 та дастур.

Асос: Қўқон давлат университети мурожаати (8.01.2026 й., №28/01); ОАК Кимё, кимёвий-технология, фармацевтик тадқиқотлар ва халқ табобати фанлари (24.01.2026 й. №1) ҳамда ОАК Педагогик технологиялар ва тадқиқотлар бўйича эксперт кенгашлари тавсияси (23.01.2026 й. №1); ОАК Тартиб-коида комиссияси карори (30.01.2026 й., №1/23); ОАК Раёсати қарори (31.01.2026 й., №381/4).

Бош илмий котиб **А.А.Шермухамедов**

Ижрочи: А.Хужакулов

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI

TASDIQLAYMAN
Qo‘qon davlat universiteti
rektori
D.Sh.Xodjayeva
«28» 01 2026 yil

MA’QULLANDI
O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi OAK raisi
A.T.Yusupov
«31» 01 2026 yil

02.00.09 – TOVARLAR KIMYOSI KIMYOSI IXTISOSLIGI BO‘YICHA MALAKAVIY IMTIHON

D A S T U R I

OAK Rayosatining 2026 yil «31» 01. 381/4-sonli qarori
bilan tasdiqlangan

Qo‘qon – 2026

Mazkur dastur O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli “2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoni, 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-sonli “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi tog‘risida”gi Farmoni, “Pedagogik ta’lim tizmini yanada rivojlantirish chora-tadbirlar to‘g‘rida”gi 2020-yil 27-fevraldagi PQ-4623-sonli Qarori, “Pedagogik ta’lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi Oliy ta’lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora tadbirlar to‘g‘risida”gi 2022-yil 21-iyundagi PQ-289-sonli Qarori, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2019-yil 31-dekabrdagi 1059-sonli “Uzluksiz ma’naviy tarbiya konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori, “Raqamli O‘zbekiston-2030 strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli farmonlari hamda O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2017 yil 22 maydagi “Oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim tizimini yanda takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 304-sonli qarori bilan tasdiqlangan “Oliy o‘quv yurtidan keying ta’lim to‘g‘risida”gi Nizom talablariga muvofiq, O‘zbekiston Respublikasi davlat ta’lim standartiga asoslangan holda, “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun talablariga mos ravishda 02.00.09 – Tovarlar kimyosi ixtisiosligi bo‘yicha talabgorlar uchun tuzildi.

Malakaviy imtihon dasturi Qo‘qon davlat universiteti ilmiy-muvofiqlashtiruvchi kengashida ko‘rib chiqilgan va tavsiya etilgan. (2026 yil ___-yanvardagi ___-sonli bayyonnoma)

Tuzuvchilar: k.f.d., prof. G‘.M.Ochilov, PhD, dots. N.Sh.Azimov

Taqrizchilar: t.f.d., dots. F.Xakimova, PhD, dots. J.Tursunov

Dastur O'zbekiston Respublikasining "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" va "Ta'lim to'g'risida" gi qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2012 yil 28 dekabrdagi 365-sonli "Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim tizimini takomillashtirish va ilmiy va ilmiy-pedagogik ishlarni sertifikatlashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarori asosida ishlab chiqilgan va ishlab chiqilgan. yuqori malakali kadrlar ", shuningdek" Tovarlarni kimyoviy tarkibi asosida tasniflash va sertifikatlash "," Tovarlarni kimyoviy tarkibi va sifati bo'yicha ekspertizasi "," Tovar tadqiqotlari "," Tovarshunoslik va sifat "," Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi "fanlari uchun o'quv dasturlari, "Oziq-ovqat mahsulotlarini identifikatsiyalash va soxtalashtirish", "Oziq-ovqat bo'lmagan mahsulotlarni aniqlash va soxtalashtirish". "Tovarlar gigienasi", "Oziq-ovqat mahsulotlarining xavfsizligi va sertifikati".

Dasturda nazariy va amaliy fan, umumiy tushunchalar va nazariy asoslar sifatida O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy faoliyatining tovar nomenklaturasiga muvofiq tovarlarni kimyoviy tarkibiga qarab tasniflash tushunchalarini o'rganish nazarda tutilgan. O'zbekiston Respublikasi hududida tasdiqlangan ishlatilgan qonunchilik va me'yoriy-huquqiy bazani ko'rib chiqishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat nazorati masalalari, xalqaro savdo amaliyotida qo'llaniladigan asosiy tasniflash tizimlari va mahsulot nomenklaturalarini ko'rib chiqish, ushbu fan sohasining ahamiyatini aniqlashga imkon beradi 02.00.09 - "Tovarlar kimyosi".

Xalqaro oldi-sotdi shartnomalarida tovarlarning sifatini aniqlash va tartibga solish usullari, bojxona maqsadlari uchun oziq-ovqat va nooziq-ovqat tovarlari tasnifining mohiyati, turli tovar guruhlarining tasnifi va identifikatsiyalash xususiyatlari tovarlarni kimyoviy tarkibiga qarab tasniflash va sertifikatlashning asosiy maqsadini ochib beradi.

I. Tovarlarni kimyoviy tarkibiga qarab tasniflashning nazariy asoslari

I.1. Tovarlarni tavsiflash va kodlashning uyg'unlashtirilgan tizimini yaratish tarixi va uni xalqaro savdoda amaliy tatbiq etish

Tovarlarni tavsiflash va kodlashning uyg'unlashtirilgan tizimi. Uyg'unlashtirilgan tizimning yaratilish tarixi va uning tovarlarning xalqaro savdosida amaliy qo'llanilishi. Uyg'unlashtirilgan tizimni bojxona amaliyotida qo'llashning xalqaro asoslari. Uyg'unlashtirilgan tizim bo'yicha tovarlarni tasniflash tamoyillari. Tafsirning asosiy qoidalari va ularni tasniflashda amaliy qo'llanilishi

Tovarlar. Tovarlarni tasniflashning dastlabki asoslari, uyg'unlashtirilgan tizimga eslatmalar va tushuntirishlarning huquqiy maqsadi. Demontaj qilingan va to'liq bo'lmagan tovarlarni tasnifi, ularni tayyor mahsulotlar deb belgilaydigan parametrlar. Tovarlar, to'plamlar va estrodiol tovarlarning eng aniq tavsifi qoidasi. Raqamli kodlarning o'sish tartibida tasnifi. Zaxira qoidasi va uni amalda qo'llash mezonlari. Idishlarning tasnifi (maxsus ishlab chiqilgan va oddiy). Uyg'unlashtirilgan tizim bo'yicha tovarlarni 6 xonali kodlash tizimi darajasida tasniflash.

I.2. O'zbekiston Respublikasi VN TNni qurish tamoyillari

Bojxona maqsadlari uchun tovarlarni tasnifi. O'zbekiston Respublikasi VN TNni davlat darajasida amalda qo'llash. VN TN doirasidagi bojxona organlarining faoliyati.

O'zbekiston Respublikasi TN VED ning tuzilishi va qurilish tamoyillari. Bojxona organlari amaliyotida 10 xonali kodning qiymati.

Asosiy mahsulot klassifikatori uchun besh darajadagi tafsilotlar. Bo'limlar, guruhlar, sarlavhalar, pastki sarlavhalar va pastki sarlavhalarni qurish tamoyillari. Tovarlarni tasniflash uchun qayta ishlash darajasining qiymati. "Xom ashyo", "yarim tayyor mahsulot", "tayyor mahsulot" tushunchasi va ularni tasniflash tamoyillari.

"Boshqa" tushunchasi, TNVED bo'yicha tovar kodini aniqlashda tinish belgilarining ma'nosi. Tovarlarni tasniflash va ularning 10 xonali kodini aniqlashdan kelib chiqadigan muammoli masalalar. O'zbekiston Respublikasi bojxona organlari tomonidan tovarlarni tasniflash to'g'risida dastlabki qaror qabul qilinishi.

II. Tovarlarni sertifikatlash, standartlashtirish va metrologiyaning nazariy asoslari

II.1. Tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish usullari O'zbekiston Respublikasida

Tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish usullari va ularning ahamiyati. "Sertifikatlash" tushunchasi va unga qo'yiladigan talablar. Sertifikatlashni amalda qo'llash bo'yicha O'zbekiston Respublikasining qonunchilik va me'yoriy-huquqiy bazasi. Sertifikat turlari va ularni beruvchi organlar. Sertifikatlashtirish, standartlashtirish va metrologiya bo'yicha xalqaro tashkilotlar.

Ekologik sertifikat va uni amalda qo'llash. Gigiena guvohnomasi va uning tovarlarning sifatini nazorat qilish masalalarini hal qilishdagi ahamiyati. Veterinariya va fitosanitariya sertifikatlari, ularni tovarlarni bojxona rasmiylashtiruvida amalda qo'llash.

I.2. Standartlashtirish va uning import qilinadigan mahsulotlar sifatini nazorat qilishni tartibga solishdagi ahamiyati

Standartlashtirish sohasida qo'llaniladigan asosiy tushunchalar va terminologiya. O'zbekiston Respublikasida tasdiqlangan standartlar tizimi.

O'zbekiston Respublikasining davlat standartlashtirish tizimi. O'zbekiston Respublikasida qo'llaniladigan standartlarning turlari. O'zbekiston Respublikasida qo'llaniladigan standartlashtirish shakllari (unifikatsiya, birlashtirish). Standartlashtirishga asoslangan sifat menejmenti. Statistik sifatni nazorat qilish usullari.

O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish bo'yicha normativ hujjatlar. Texnik jihatdan tartibga solish tizimida standartlashtirishning o'rni va roli.

Xalqaro standartlashtirish. Xalqaro standartlashtirish tashkiloti. Xalqaro elektrotexnika komissiyasi. Xalqaro elektraloqa ittifoqi.

II.3. Metrologiya - bu o'lchov va uni amalda qo'llash haqidagi fan

Bojxona amaliyotida metrologiyaning o'rni va ahamiyati. Turli xil davlatlarning tovarlarini bojxona rasmiylashtiruvi uchun zarur bo'lgan metrologik parametrlar (Yuklarni bojxona deklaratsiyasining ustunlarini to'ldirish).

Metrologiya masalalari bo'yicha O'zbekiston Respublikasining qonunchilik va me'yoriy-huquqiy bazasi. O'zbekiston Respublikasining ma'lumot bazasi. Metrologiya bo'limlari, metrologiya predmeti va vositalari. Metrologik ta'minot va uning huquqiy asoslari. Davlat metrologiya xizmati. O'zbekiston Respublikasining o'lchovlar bir xilligi milliy tizimini rivojlantirish va takomillashtirish kontseptsiyasi. Davlat metrologik

nazorati. O'lchovlarning bir xilligini ta'minlashning davlat tizimi. Sinov va nazorat protseduralarining ahamiyati.

II.4. Fiskal ahamiyatga ega bo'lgan masalalarni hal qilishda tovarlarni tasniflash va sertifikatlashning nazariy va amaliy ahamiyatini tahlil qilish

Tovarlarni tasniflash bo'yicha xalqaro tajriba va ushbu protsedurada qo'llaniladigan mezon. Shartnoma tuzishdan oldin yoki etkazib berishdan oldin tovarlarning sifatini tekshirish. Oziq-ovqat mahsulotlari, kimyoviy mahsulotlar (ozonni emiruvchi moddalar, bo'yoq va laklar, farmatsevtika, to'qimachilik mahsulotlari) bo'yicha mutaxassislik. Davlatning iqtisodiy xavfsizligi masalalarini hal qilishda turli xil kelib chiqadigan tovarlarning tovar-material ekspertizasi.

Xalqaro oldi-sotdi operatsiyalarida tovarlarning sifatini aniqlash va tartibga solish. Tovarlar tarkibidagi ayrim moddalar tarkibiga qarab tovarlarning sifatini aniqlash. Sifat, xavfsizlik va yorliq O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kiriladigan oziq-ovqat mahsulotlari.

III. Bojxona ekspertizasining nazariy va amaliy asoslari.

III.1. Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash masalalarini hal qilish maqsadida bojxona ekspertizasining nazariy asoslari

Bojxona ekspertizasining maqsadlari va vazifalari. Bojxona ekspertizasi sohasida qo'llaniladigan asosiy tushunchalar. Tovarlar namunalari va namunalari, bojxona ekspertizasi ob'ektlari. O'zbekiston Respublikasining qonunchilik va me'yoriy-huquqiy bazasi. Bojxona ekspertizasini o'tkazish tartibi. Ekspertiza turlari. Bojxona ekspertizasi paytida qo'llaniladigan usullar va texnik vositalar. Zamonaviy fizik-kimyoviy tahlil usullarini (HPHC, IQ spektroskopiyasi) amaliy qo'llash xususiyatlari. Instrumental, hisoblangan, organoleptik, vizual va vizual-optik tahlil usullari. Namuna olish va namunalarni tahlil qilish uchun tayyorlash.

III.2. Import qilinadigan mahsulotlar sifatini nazorat qilish maqsadida bojxona ekspertizasini amaliy o'tkazish xususiyatlari

Bojxona ekspertizasi laboratoriyalarida turli xil kelib chiqishi (hayvonot, o'simlik, kimyoviy, to'qimachilik) tovarlarini bojxona ko'rigidan o'tkazish paytida hal qilinadigan masalalar. Bojxona ekspertizasi uchun tovarlarning namunalari va namunalarini olish tartibi. Ekspert xulosasini tayyorlash. Import qilinadigan mahsulotlar sifatini nazorat qilish bo'yicha bojxona organlarining davlat organlari bilan o'zaro munosabatlari.

Bojxona ekspertizasi paytida tanlangan namunalar va tovar namunalarini saqlash xususiyatlari. Bojxona ekspertizasining O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kiriladigan mahsulotlarning sifat nazorati masalalarini hal qilishdagi ahamiyati.

IV. Plastik tasniflash masalalarini hal qilishda bojxona ekspertizasi. Polimer materiallarni aniqlash usullari.

Polimer tovarlarini tasniflashdan kelib chiqadigan muammoli masalalar. Gaz xromatografiyasi yordamida polimerlarni aniqlash va tasnifi. Plastmassalarni IQ-spektroskopiya bilan aniqlash.

Bo'yoq materiallarining fizik-kimyoviy ko'rsatkichlari. Polimer materiallarni aniqlashning maxsus usullari. Quruq plyonka qalinligini aniqlash. Uchuvchan bo'lmagan va qattiq moddalarning massa ulushini aniqlash. Shartli, dinamik va suyuq yopishqoqlikning ta'riflari. Qoplamaning egilish sinovlari. Filmlarning ta'sir kuchini aniqlash. Polimer materiallarning zichligini aniqlash.

V. Matematik modellashtirish va matematik statistika tamoyillari

Ilmiy abstraktsiya. Qonunlar va naqshlar. Murakkab tizim va jarayonlarning xususiyati. Modellashtirish kontseptsiyasi. Modellarning tasnifi. Matematik modellar va ularning turlari. Shunga o'xshash deterministik modelni tuzish. Matematik modelning etarliligi. Hisoblash tajribasi. Hisoblash tajribasini rejalashtirish tushunchasi. Natijaning ishonchliligi. Muvofiqlik testining statistik asoslari. Xatolarni taxmin qilish. Teskari muammolar tushunchasi: identifikatsiyalash va optimallashtirish muammolari. Simulyatsiya yordamida ilmiy tadqiqotlar algoritmi. Simulyatsiya yordamida ilmiy tadqiqotlar algoritmi. Model qurish muammolari. O'xshashlik va o'lchovlarni tahlil qilish. Modelning adekvatligini statistik baholash algoritmi. Modelning adekvatligini baholash algoritmi. Ekspert baholash usullari. Grafik nazariyasi tushunchasi. Navbat nazariyasi tushunchasi. Monte-Karlo uslubi haqida tushuncha. Algebraik tenglamalarni echish uchun hisoblash usullari to'g'risida tushuncha. Funksiyalar bilan ishlashni hisoblash usullari tushunchasi. Differentsial tenglamalarni echish uchun hisoblash usullari tushunchasi. Usullarni tahlil qilish. Chegaraviy masalalarni echish usullari. Matematik optimallashtirish usullari haqida tushuncha. Lineer dasturlash muammosi. Lineer dasturlash masalasini echish. Lineer bo'lmagan dasturlash muammosi. Variatsiyalarni hisoblash tushunchasi va optimal boshqarish muammolari. Matematik modellarni soddalashtirish va boshqarish usullari. Boshqarish texnikasi. Hisoblash usullarining matematik xususiyatlari. Eritmalar va usullarning barqarorligi tushunchasi. Konvergentsiya tushunchasi. Yaqinlashish xususiyati.

Mutaxassislik bo'yicha savollar

1. Tovarlar tasnifi va qo'llaniladigan usullar.
2. Tovarlar tasnifining tarkibiy elementlari (kelib chiqishi, kimyoviy tarkibi, funktsional maqsadi, qayta ishlash darajasi).
3. Tasniflash va sertifikatlash o'rtasidagi tarkibiy aloqalar (tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish, imtiyozlar berish).
4. Xalqaro savdoda uyg'unlashtirilgan tizim shakllanishining asosiy qonunlari.
5. Tovarlarni tavsiflash va kodlash bo'yicha uyg'unlashtirilgan tizimni qurish xususiyatlari.
6. Tovarlar tasnifiga ta'sir qiluvchi asosiy parametrlarni aniqlash.
7. Xom ashyo va tayyor mahsulotlarning qiyosiy tahlili. Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasida belgilangan talablarni hisobga olgan holda ularni tasniflash tamoyillari.
8. Tovarlarni kimyoviy tarkibi (polimer materiallar va qoplamalar) asosida tasniflash va sertifikatlash nazariyasining ba'zi savollari.
9. Tovarlarni tasniflashning ierarxik va ko'p qirrali usullari.
10. O'zbekiston Respublikasi TN VED bo'yicha 10 xonali kodni aniqlashga kimyoviy tarkibining ta'siri.

11. Qayta ishlash darajasini hisobga olgan holda tovarlarni tasniflash sxemalari va usullari.

12. Bojxona amaliyotida oziq-ovqat mahsulotlarini identifikatsiyalashni aniqlash va bojxona rasmiylashtiruvi paytida ularning qalbakilashtirilganligini aniqlash usullari qo'llaniladi.

13. O'zbekiston Respublikasi bojxona ekspert-laboratoriyalari faoliyatini takomillashtirishning zamonaviy talablari.

14. Genetik modifikatsiyalangan xomashyo manbalarini boshqarish.

15. O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirilayotgan mahsulotlar sifatini nazorat qilishni ta'minlashning muammoli masalalari.

16. Iste'mol tovarlarining ayrim guruhlarini O'zbekiston Respublikasiga olib kirishni takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish.

17. O'zbekiston Respublikasiga ekologik xavfli mahsulotlarni olib kirishni tartibga solish, tasnif parametrlarini aniqlash tartibi.

18. Sertifikatlashtirish tushunchasi, sertifikatlashtirishning maqsadi, vazifalari.

19. Sertifikatlashtirish ob'ektlari va sub'ektlari.

20. O'zbekiston Respublikasining tashqi iqtisodiy faoliyatini tarifsiz tartibga solish masalalarini hal qilishda sertifikatlashtirish qiymati.

21. Sertifikat turlari va ularni beruvchi organlar.

22. Tovarlarning kelib chiqishini hisobga olgan holda sertifikatlar berish bo'yicha O'zbekiston Respublikasining huquqiy va me'yoriy-huquqiy bazasi.

23. Metrologiyaning bojxona amaliyotidagi o'rni va ahamiyati.

24. O'zbekiston Respublikasining metrologiyani amalda qo'llash bo'yicha qonunchilik va me'yoriy-huquqiy bazasi.

25. Metrologik ta'minot va uning huquqiy asoslari.

26. O'zbekiston Respublikasining davlat standartlashtirish tizimi.

27. Standartlarning turlari va tovarlarni bojxona rasmiylashtiruvidan o'tkazishda ularning ahamiyati.

28. O'zbekiston Respublikasining ma'lumot bazasi

29. O'zbekiston Respublikasida qo'llaniladigan standartlashtirish shakllari.

30. Fiskal ahamiyatga ega bo'lgan masalalarni hal qilishda bojxona amaliyotida sertifikatlashtirish, standartlashtirish va metrologiyani amaliy qo'llashning aloqasi va ahamiyati.

31. Tovarlarning kelib chiqishini hisobga olgan holda sifatini tekshirish.

32. Bojxona ekspertizasi va tovarlarni bojxona rasmiylashtiruvi paytida uni amalga oshirish jarayonida hal qilingan asosiy masalalar. 34. To'qimachilik sanoatida tovarlarni o'rganishda bojxona ekspert laboratoriyalarida hal qilingan savollar.

35. Kimyoviy mahsulotlarni o'rganishda bojxona ekspert laboratoriyalarida hal qilinadigan masalalar.

36. Neft mahsulotlarini o'rganishda bojxona ekspert laboratoriyalarida hal qilinadigan masalalar.

37. Oziq-ovqat mahsulotlarini o'rganishda bojxona ekspert laboratoriyalarida hal qilinadigan masalalar.

38. Polimer materiallarini o'rganishda bojxona ekspert laboratoriyalarida hal qilinadigan masalalar.

39. Ekspert xulosasining asosiy qismlari va tovarlarni bojxona rasmiylashtiruviga tayyorlash.

40. Qayta ishlash darajasi va funktsional maqsadini hisobga olgan holda tovarlarni tasnifi.

41. O'zbekiston Respublikasida qo'llaniladigan tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasini batafsil bayon qilish tamoyillari.

42. To'qimachilik sanoatidagi tovarlarning O'zbekiston Respublikasi TN VED bo'yicha tasnifiga ta'sir ko'rsatadigan sifat ko'rsatkichlari.

43. O'zbekiston Respublikasi Davlat standartlashtirish tizimining asosiy me'yoriy hujjatlari tasnifi.

44. Tovarlarning muvofiqlik darajasini baholashda identifikatsiyalashning o'rni va roli.

45. Tovarlarning haqiqiyligi to'g'risidagi umumiy qoidalar. Soxtalashtirish turlari, usullari va uni aniqlash usullari.

46. Miqdorlarning miqdoriy xarakteristikalari. Miqdorlarning hajmi va ma'nosi.

47. Xalqaro o'lchov birliklari tizimi.

48. O'lchovlar nazariyasining asoslari. O'lchov turlari va usullari.

49. O'zbekiston Respublikasida qabul qilingan sertifikatlashtirishning huquqiy asoslari.

50. Milliy sertifikatlashtirish tizimining asosiy qoidalari.

51. Ichki iste'molchini soxta mahsulotlardan himoya qilish bo'yicha O'zbekiston Respublikasining qonunchilik bazasi.

52. Kontrafakt mahsulotlarni aniqlash bo'yicha davlat nazorat organlari. Iste'molchilar huquqlarining davlat tomonidan himoya qilinishini ta'minlash.

53. "Qalbaki", "qalbakilashtirish" ning asosiy tushunchalari. Kontrafakt mahsulotlarni aniqlash jarayonida O'zbekiston Respublikasi bojxona organlari tomonidan hal qilinadigan masalalar.

54. Tovar ma'lumotlarining turlari va shakllari va ularga qo'yiladigan talablar.

55. Tovar ma'lumotlari vositalari (markalash, qadoqlash, saqlash).

56. Tovar belgilarining tasnifi va ularning assortimenti. 57. Chiziq raqamining tuzilishi va uning mahsulotning asosiy xususiyatlarini aniqlashdagi amaliy ahamiyati.

58. Tovarlar to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan texnik hujjatlar (etkazib berish, ekspluatatsiya).

59. Moddalarni miqdoriy aniqlash uchun analitik amaliyotda qo'llaniladigan fizik-kimyoviy tahlil usullari.

60. IQ spektroskopiyasida namunalarni tayyorlashning asosiy usullari.

61. Namuna - qattiq moddalar, suvdagi kolloid eritma, suvdagi emulsiya.

62. Xromatografiya va uning amaliy qo'llanilishi.

63. IQ spektroskopiyasi va uning analitik boshqarishda amaliy qo'llanilishi.

64. Xromato-massa-spektral aniqlash, GC / MS-tahlilga namuna tayyorlash.

65. Polimer materiallarning miqdoriy va sifatli xromatografik tahlili.

66. O'zbekiston Respublikasida sertifikatlashtirish tartibi.

67. Bojxona ekspertizasining kontseptsiyasi, uning davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash masalalarini hal qilishdagi maqsad va vazifalari.

68. Bojxona ekspertizasi ob'ektlari va sub'ektlari.

69. Import qilingan mahsulotlarning sifati va xavfsizligini aniqlash uchun bojxona amaliyotida qo'llaniladigan qo'shimcha tekshiruvlar.

70. Bojxona ekspertizasi texnologiyasi va uni amalga oshirishda qo'llaniladigan usullar.

02.00.09-TOVARLAR KIMYOSI IXTISOSLIGI BO‘YICHA MALAKAVIY IMTIHONI BAHOLASH MEZONI

Malakaviy imtihonlar uchun umumiy ballari quyidagilardan tashkil topadi:

Malakaviy imtihonlar uchun mutaxassislik bo‘yicha bilim darajasini belgilovchi maxsus fanlardan sinov o‘tkaziladi (baholash mezoni 0 balldan 100 ballgachani tashkil etadi);

Malakaviy imtihonlar uchun faoliyatiga quyidagilar kiradi: ilmiy-nazariy, ma’naviy-ma’rifiy va amaliy tayyorgarligini baholash, mutaxassislik bo‘yicha malaka berish masalasini hal etish, oliy o‘quv yurtida mutaxassislar tayyorlashni takomillashtirish borasida takliflar kiritish.

Malakaviy imtihonlar uchun baholash 100 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.

Malakaviy imtihonlar uchun 86-100 ball (jami ballning 86-100%) fanni mukammal o‘zlashtirgan, variantda ko‘rsatilgan savollarga tayanch so‘z va iboralardan foydalanib, nazariy jihatdan asoslagan, chuqur va ilmiy-tahliliy tarzda yorita olgan talabgorlarga qo‘yiladi. Shuningdek, bunda talabgorning mustaqil ko‘nikmalari va qo‘shimcha manbalardan foydalanganligi ham hisobga olinadi.

Malakaviy imtihonlar uchun 71-85 ball (jami ballning 71-85%) fanni o‘zlashtirgan, variantda ko‘rsatilgan savollarga tayanch so‘z va iboralardan foydalanib javob bermagan, lekin faqat savolning o‘zi bilan cheklanib, tavsiya etilgan darslik va qo‘llanmalarda berilgan fikrlardan ijodiy foydalana olgan, qo‘shimcha adabiyotlardan foydalana olmagan talabgorlarga qo‘yiladi.

Malakaviy imtihonlar uchun 56-70 ball (jami ballning 56-70%) fanni qisman o‘zlashtirgan, qo‘yilgan savollarga qisman javob bera olgan, qo‘shimcha adabiyotlardan foydalana olmagan talabgorlarga qo‘yiladi.

Malakaviy imtihonlar uchun 55% dan kam ball savollarni yoritishda tayanch so‘z va iboralarga qoniqarli javob bermagan, variantdagi savollarga javoblarini to‘liq yorita olmagan, ilmiy jihatdan asoslamagan talabgorlarga qo‘yiladi.

Barcha tayanch doktorantlar mutaxassislik bo‘yicha malakaviy imtihonlar uchun mutaxassislik fanlardan reytinglarini aniqlashda, baholash mezoni quyidagi tartibda amalga oshiriladi:

- Sinov bilet asosida «yozma ish» usulida o‘tkaziladi;
- har bir biletga 5 (besh) tadan savol kiritiladi;
- har bir bilet Davlat standartlari bo‘yicha magistrantlar tayyorlash dasturiga kiritilgan mutaxassis fanlarni asosiy tushunchalaridan tashkil topadi;
- Biletga kiritilgan har bir savol 20 (jami 100) ballik sistemada baholanadi.

HAR BIR SAVOL BO‘YICHA TALABGORNING BILIMLARINI BAHOLASH MEZONLARI

Malakaviy imtihonlar uchun variantlariga kiritilgan har bir savolga berilgan javob **20** ball bilan baholanadi. Shundan:

- nazariy jihatdan chuqur bilimga ega bo‘lib, mustaqil mushohada yuritib, masalaning mohiyatini tushinib, bu haqda chuqur tasavvurga ega, ilmiy jihatdan asoslagan, qo‘shimcha manbaalardan foydalangan talabgor ishi **17-20** ball oralig‘ida baholanadi;
- berilgan masala haqida mustaqil mushohada yuritgan, uning mohiyatini tushunib, u haqda tasavvurga ega bo‘lgan, masalaning o‘zi bilan cheklanib, qo‘shimcha manba va adabiyotlardan foydalana olmagan talabgor ishiga **14-16** ball qo‘yiladi;
- masalaning mohiyatini tushinib, u haqda tasavvurga ega bo‘lgan, savolga qisman javob bera olgan, qo‘shimcha adabiyotlardan foydalana olmagan talabgor ishiga **11-13** ball qo‘yiladi;

● berilgan masala haqida aniq tasavvurga ega bo‘lmagan, savolga qisman javob yozgan, manbaalarda bor ma’lumotlarni to‘liq keltirmagan talabgor ishiga **0-10** balgacha baho qo‘yiladi.

MUTAXASSISLIK UCHUN HAR BIR SAVOL BO‘YICHA TALABGOR BILIMINI BAHOLASH MEZONI

№	Tayanch doktoranturaga kiruvchining bilim darajasi	Ball
1	Nazariy jihatdan chuqur bilimga ega bo‘lib, mustaqil mushohada yuritib, masalaning mohiyatini tushinib, bu haqda chuqur tasavvurga ega, ilmiy jihatdan asoslagan, qo‘shimcha manbalardan foydalangan	17-20
2	Berilgan masala haqida mustaqil mushohada yuritgan, uning mohiyatini tushunib, u haqda tasavvurga ega bo‘lgan, masalaning o‘zi bilan cheklanib, qo‘shimcha manba va adabiyotlardan foydalana olmagan	14-16
3	Masalaning mohiyatini tushunib, u haqda tasavvurga ega bo‘lgan, savolga qisman javob bera olgan, qo‘shimcha adabiyotlardan foydalana olmagan	11-13
4	Berilgan masala haqida aniq tasavvurga ega bo‘lmagan, savolga qisman javob yozgan, manbaalarda bor ma’lumotlarni to‘liq keltirmagan	0-10

Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. 1.И.П. Чепурной. Идентификация и фальсификация продовольственных товаров. М.: «Дашков и К^0». 2008. – 124 с.
2. 2.Г.Хамракулов, Қ. Каримқулов, Б.Абдуганиев «Ташқи иқтисодий фаолият товарлар номенклатураси» Дарслик. Т:-ОХБИ. 2008. -200 бет.
3. Г.Хамракулов, Л.Пулатова, И.Асқаров, С.Арипов «Гармонизированная система – как основа для построения ТН ВЭД» Учебник. Т:-ВВТИ. 2007. -256 с.
4. Учебно – справочное пособие по классификации товаров в соответствии с Товарной номенклатурой внешнеэкономической деятельности Российской Федерации. – М.: ДГУП «Ростаминформ», 2001. – 145 с.
5. Чечёткина Н.М. и др. Товарная экспертиза / Н.М. Чечёткина, Т.И. Путилина, В.В. Горбунева. – Ростов н/Д: «Феникс», 2000. -512 с.
6. Коробкина З.В., Страхова С.А. Товароведение и экспертиза вкусовых товаров. – М.: «Колос», 2003. – 235 с.
7. Товарная номенклатура внешнеэкономической деятельности. –Т.: МВЭСИТ, ГТК Республики Узбекистан, 2012. – 631 с.
8. Тимошенко И.В. Таможенное регулирование внешнеэкономической деятельности. – М.: Бератор Пресс, 2003. – 275 с.
9. Е.Ю. Райкова, Ю.В. Додонкин “Теория товароведения”., Учебное пособие.-М.: Издательский центр “Академия”, 2003.
10. М.А. Николаев “Товароведение потребительских товаров”., Учебник для вузов.- М.: Норма, 2003.
11. Пояснения к ТН ВЭД., Т.4., -М.: Издательство “МАКЕТ”, 1993
12. С.А.Арипов и др. “Пути реализации таможенного регулирования ВЭД в Республике Узбекистан”.// Материалы республиканской научно- прак-тической конференции ВВТИ ГТК Республики Узбекистан//., Т.2006.
13. Л.Т. Пулатова и др. “Специфика проведения таможенной экспертизы”., Т.2005.
14. И.В. Тимошенко. Таможенное регулирование ВЭД. Бератор- пресс., Москва., 2003.

15. С.В.Барамзин. Сертификация качества товаров как метод нетарифного регулирования.- М., 2000.
16. М.М.Богуславский. Международное частное право: Учебник/4-е изд., перераб. И доп.-М., 2001.
17. Г.И. Чекмарёва “Основы таможенного дела”., Краткий курс.- М.: ИКЦ “МарТ”, Ростов н/Д: Издательский центр “МарТ”, 2003.
18. Руководство по исследованию номенклатур Внешней экономической деятельности, основанных на Гармонизированной системе. Люксембург., 2002 года.
19. Ю.В. Додонкин, И.А. Жебелева, В.И. Криштафович “Таможенная экспертиза товаров”., Учебник для студ. Высш. Учеб. Заведений., -М.: Издательский центр “Академия”, 2003
20. В.А.Соложенцев, А.В Нестеров “Экспертиза в таможенном деле”.,- Новосибирск: “Наука”, Сибирское предприятие РАН, 1998
21. Тара, упаковка, сопроводительная документация: русско-английский словарь с указанием терминов на английском языке/ Под. Ред. А.М. Фединой-М.: ЭТС, 1999
22. В.П. Федько, А.У. Альбеков “Маркировка и сертификация товаров и услуг”., Учебное пособие.- Ростов н/Дону: Феникс, 1998
23. Тезисы и доклады международной научно- практической конференции на тему “Социально- экономические проблемы переходной экономики”., Санкт- Петербург., 2005

Qo’shimcha adabiyotlar

1. Дзюбенко П.В. Таможенно-тарифная политика в научном наследии Д.И.Менделеева: уроки для России: Учебное пособие. - М.: РИО РТА 2008.- 304 с.
2. Коник Н.В. Таможенное дело. Учеб.пособие. М.: Омега. 2008. - 204 с.
3. Антонов Г.А. Стандартизация и сертификация продукции, - СПб., 2008.
4. Блохин Ю.И. Классификация и кодирование технической информации- М, 2007.
5. Медведев М.А. Международная стандартизация. - М., 2007. - 234 стр.
6. Справочное пособие по классификации товаров в соответствие с ТН ВЭД.-М., 2007. - 255 стр.
7. Берлин Э.А. Гармонизированная система описания и кодирования товаров.- М.,2007-223 стр.
8. Жиряева Е.В. Экспертиза в таможенном деле и международной торговле.- М.,2007 -345 стр.
9. Конарева Л.А. Классификация и кодирование технико-экономической информации. -М., 2006. - 432 стр.
10. Товарная номенклатура внешней экономической деятельности Респуб-лики Узбекистан., Ташкент., 2022.